

Insta

DRET AMBIENTAL | DIÀLEG | SOSTENIBILITAT

Unèrgica

Comunitats Energètiques: evolució, reptes i perspectives des del món local

Joan Pons Solé

Divendres 29 de maig de 2026

El valor actual de les comunitats energètiques

Connecten tres grans transformacions: **descarbonització, descentralització i participació ciutadana.**

Permeten que llars, pimes i administracions locals **no siguin només consumidors, sinó actors del sistema.**

Ofereixen una via per **retenir valor econòmic al territori i que la transició energètica enforteixi la cohesió social.**

Un antecedent clau

Autoconsum “paralitzat” i crisi de confiança

El desenvolupament de l'autoconsum a Espanya ha estat molt condicionat per barreres normatives i per l'anomenat “impost al sol”. Un marc ja derogat, però que va provocar un efecte de desconfiança en ciutadania i petits promotors.

Aquesta experiència ajuda a entendre per què les comunitats energètiques necessiten no només ajudes, sinó seguretat jurídica, també des del món local.

EVOLUCIÓ NORMATIVA

 Unèrgica

2018: Primer gran desbloqueig

Reial Decret Llei 15/2018 de Mesures urgents per a la transició energètica i la protecció de les persones consumidores

- El **RDL 15/2018** marca l'inici d'una etapa diferent. La seva funció històrica va ser obrir el terreny per al desplegament de l'autoconsum i desmuntar traves prèvies (**supressió de “l'impost al sol” i simplificació de tràmits administratius per a instal·lacions de petita escala**).
- No crea encara per si sol el marc complet de comunitats energètiques, però sí que prepara el sòl regulatori.

2019: Regulació de l'autoconsum col·lectiu

Reial Decret 244/2019 pel qual es regulen les condicions administratives, tècniques i econòmiques de l'autoconsum

- El **RD 244/2019** regula les condicions administratives, tècniques i econòmiques de l'autoconsum. **Introdueix l'autoconsum col·lectiu, clau per repartir energia entre diversos participants.**
- També fixa criteris de proximitat i regles d'assignació horària mitjançant coeficients.
- **No s'ha de confondre amb la Comunitat Energètica com a figura jurídica o de governança.**

2020: reconeixement de nous subjectes

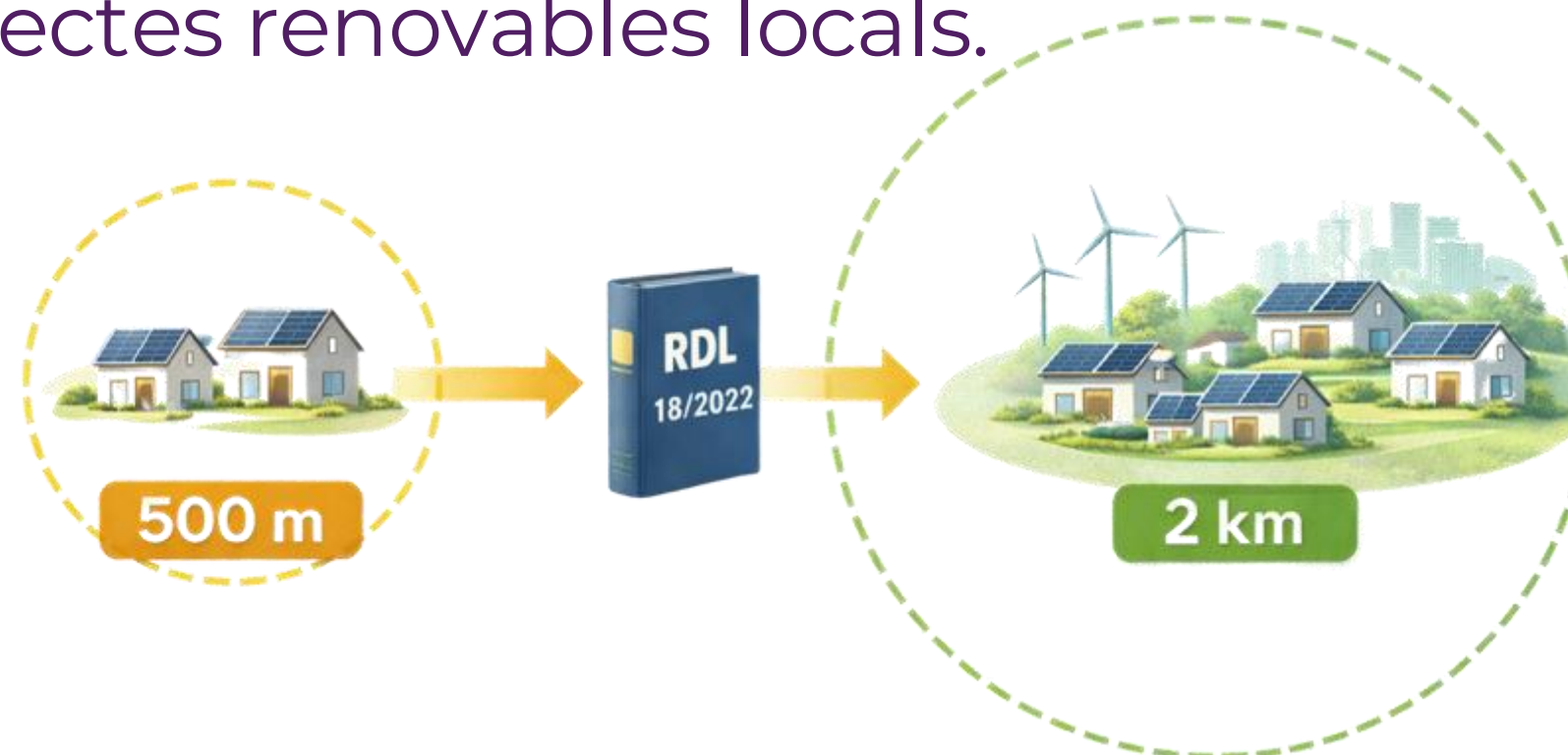
Reial decret llei 23/2020 pel qual s'aproven mesures en matèria d'energia

- El RDL 23/2020 modifica la Llei 24/2013 del Sector Elèctric .
- Introdueix Comunitats d'Energies Renovables, agregadors independents i emmagatzematge com a actors del sistema.
- Això permet sortir del marc purament tècnic de l'autoconsum i entrar en un marc de subjectes jurídics amb drets.

2022: Ampliació del radi d'autoconsum

Reial decret llei 18/2022 de mesures de reforç de la protecció dels consumidors d'energia i de contribució a la reducció del consum de gas natural

- El **RDL 18/2022** va ampliar el radi de proximitat des de **500 metres** fins a **2 quilòmetres** per a instal·lacions d'autoconsum col·lectiu, amb l'objectiu de facilitar la participació de més consumidors i accelerar el desplegament de projectes renovables locals.

2023: Desenvolupament de drets

Reial decret llei 5/2023 pel qual s'adopten i prorroguen determinades mesures de resposta a les conseqüències econòmiques i socials de la Guerra d'Ucraïna

- El **RDL 5/2023** reforça el desplegament normatiu de les **Comunitats Energètiques**. Afegeix l'article 12 bis per a Comunitats d'Energies Renovables i el 12 ter per a Comunitats Ciutadanes d'Energia.
- Es completa el marc incorporant també les **Comunitats Ciutadanes d'Energia (CCE)** i reforçant el seu encaix jurídic a la **Llei del Sector Elèctric**.

2024-25: CE Implementa i OTCs

CE Implementa i les Oficines de Transformació Comunitària (OTC) es converteixen en l'eix estatal de dinamització

2025: Decret del Parlament de Catalunya

Decret Llei 22/2025, de 28 d'octubre, per augmentar la resiliència del subministrament elèctric a Catalunya

- Per primer cop es regula la figura (comunitats d'energies renovables i comunitats ciutadanes d'energia), es declara la seva **utilitat pública** i es crea el **Registre** amb inscripció per declaració responsable. A més, **les administracions poden constituir directament drets de superfície, concessions o autoritzacions de domini públic a favor de comunitats energètiques** quan hi hagi interès general.

2025: Decret del Parlament de Catalunya

Decret Llei 22/2025, de 28 d'octubre, per augmentar la resiliència del subministrament elèctric a Catalunya

- **Participació local i rol municipal.** S'eximeixen de l'acte de presentació inicial i de l'oferta de participació local els projectes promoguts per comunitats energètiques; es reforcen competències municipals en transició energètica i participació en comunitats.

2026: Real Decreto-ley 7/2026

Noves competències municipals i major protagonisme de les comunitats energètiques

- El decret reconeix expressament com a **competència pròpia municipal** la promoció i participació a Comunitats Energètiques, juntament amb actuacions lligades a eficiència energètica, electrificació i autoconsum.
- A això s'hi afegeix el **mandat d'aprovar en tres mesos un reglament específic per a Comunitats Energètiques** i la previsió que aquest futur desenvolupament contempli la possibilitat de **reservar quotes en subhastes per a projectes amb participació ciutadana o impulsats per entitats locals**.

Real Decreto-ley 7/2026

Noves competències municipals i major protagonisme de les comunitats energètiques

- A més, es dota l'IDAE amb **10 milions d'euros** perquè convoqui un programa d'ajuts destinat a les **Oficines de Transformació Comunitària** (OTCs), amb l'objectiu exclusiu de promoure i dinamitzar les comunitats energètiques.

Real Decreto-ley 7/2026

L'autoconsum s'amplia fins als 5 quilòmetres

- El RDL amplia el radi de l'autoconsum a través de xarxa per a instal·lacions fotovoltaiques o eòliques (fins a 5MW) a una distància de fins a **5.000 m**.
- La reforma també crea la figura del **gestor d'autoconsum** i **obliga les distribuïdores a habilitar un servei específic d'atenció amb telèfon gratuït**, canal electrònic i justificant automatitzat de rebut per a titulars i representants d'aquestes instal·lacions.

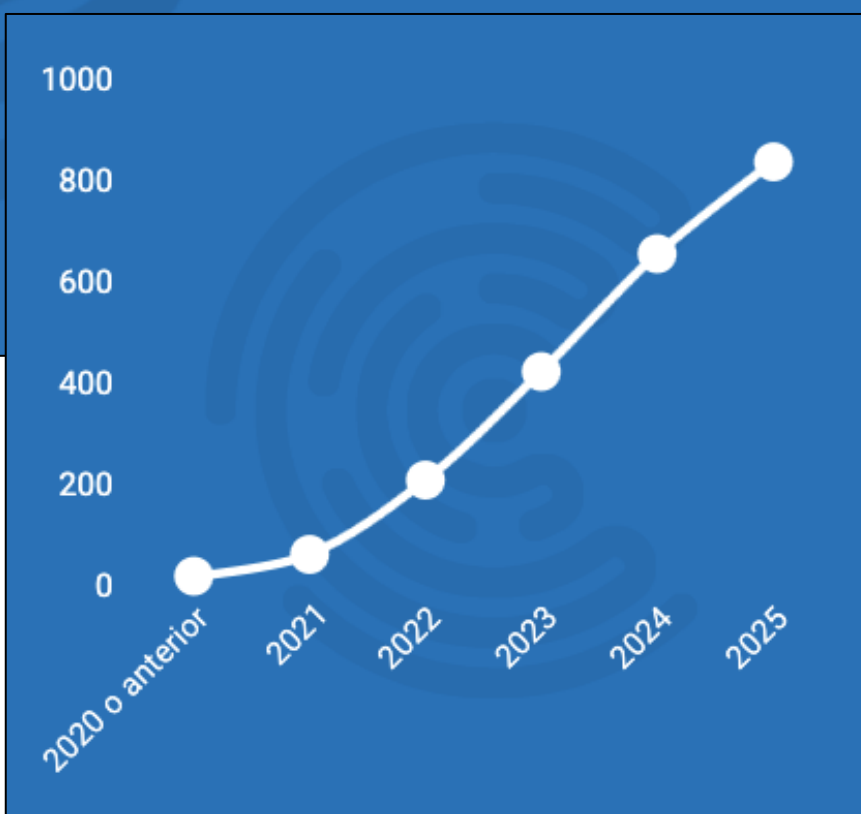
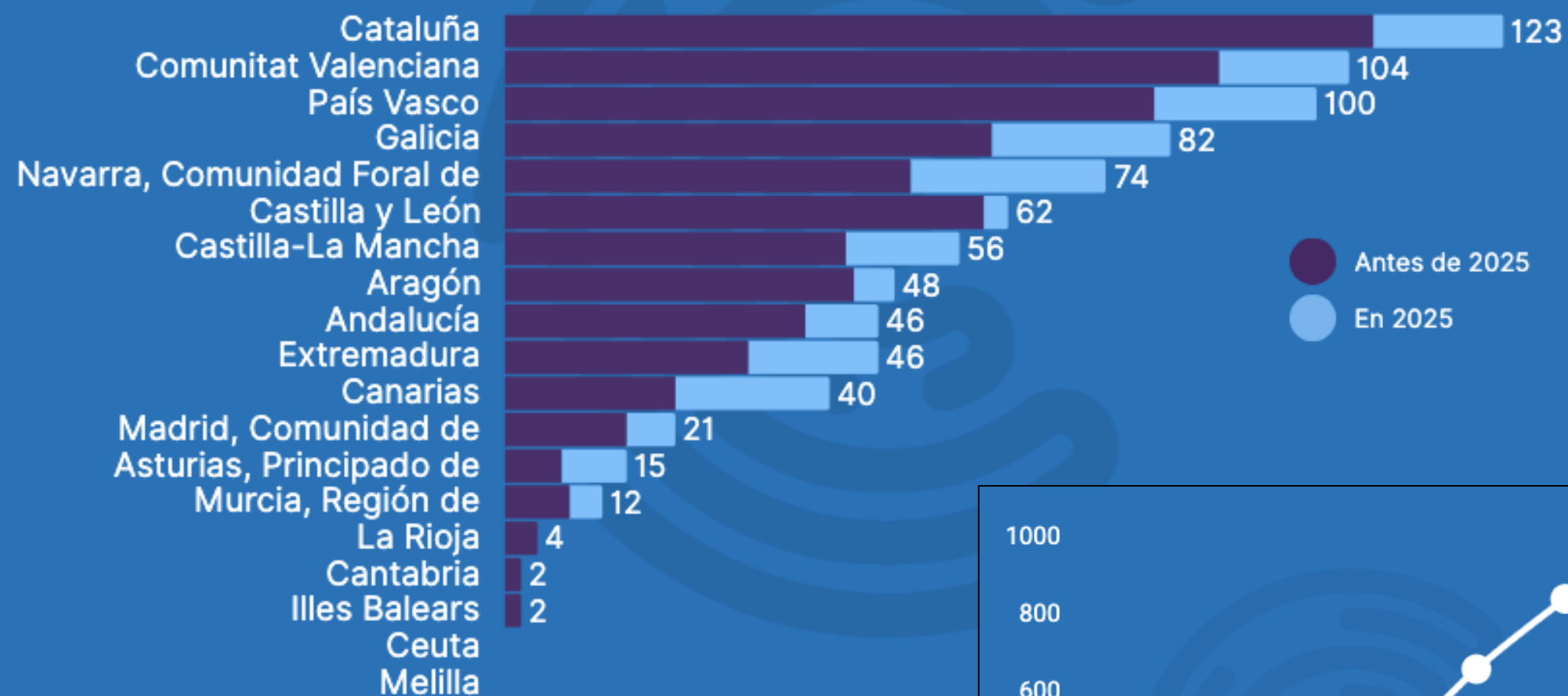
Real Decreto-ley 7/2026

El retorn territorial passa a ser una exigència legal

- Es crea un **estàndard d'excel·lència social i territorial** per a projectes energètics, el **reconeixement dels quals podrà servir com a mèrit en accés i connexió, en subhastes i per a la declaració de projectes preferents**. Per obtenir aquest reconeixement, s'avaluaran els mecanismes de participació ciutadana, incloent-hi expressament la “participació en el finançament dels projectes mitjançant mecanismes com ara crowdlending, crowdfunding, o participació en l'accionariat dels projectes”.

837

Comunidades energéticas

837

comunidades energéticas en España

182 creadas en 2025

10,3%

Municipios con una comunidad energética

31,3%

De las personas en los órganos de dirección son mujeres*

1,77

Comunidades energéticas por cada 100.000 hab.

26,6%

Tienen su primer proyecto energético funcionando*

31,4%

participa el ayuntamiento como socio*

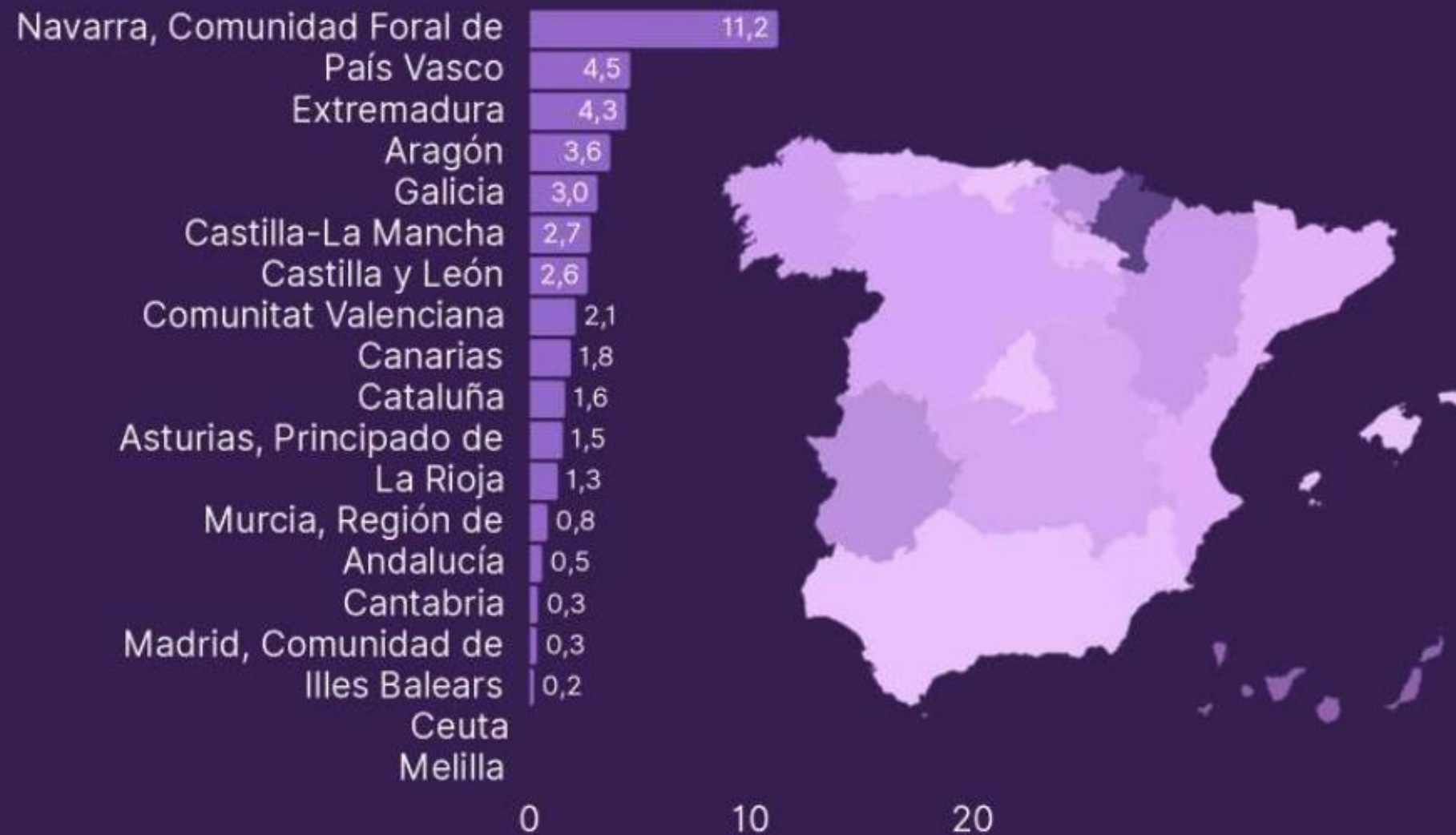

70,5%

Aborda algún aspecto social de su comunidad*

Índice de nº de CCEE por 100.000 habitantes

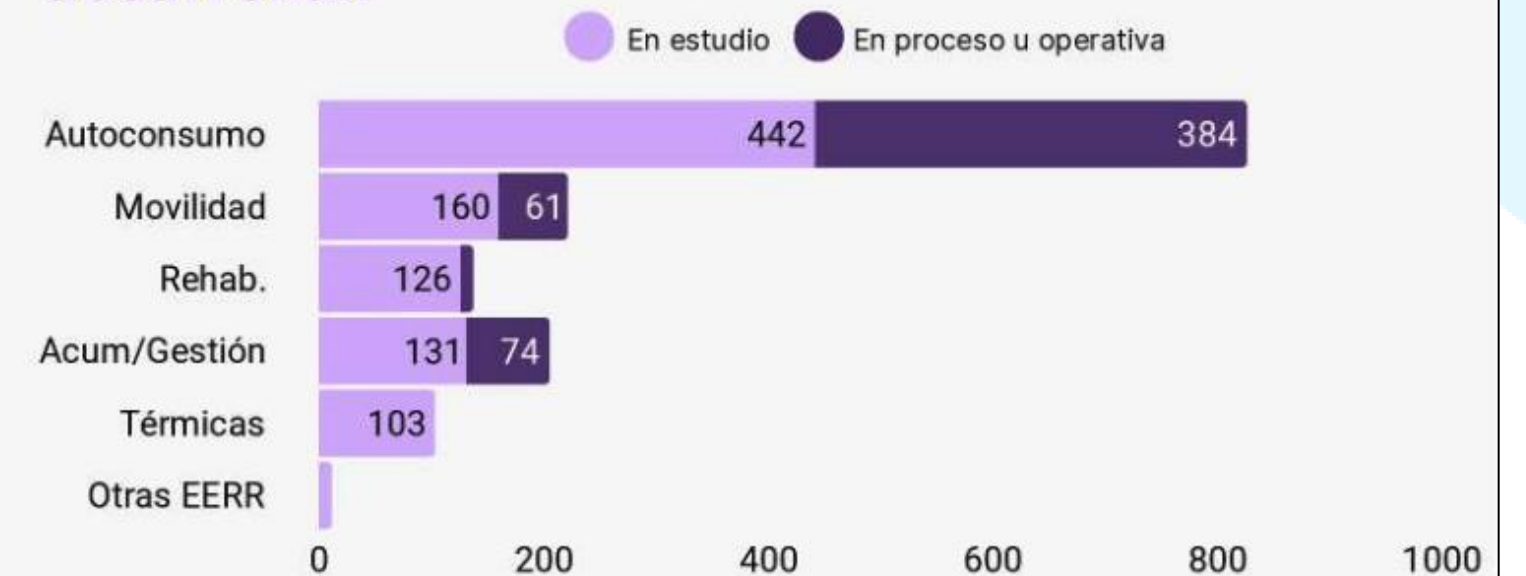
Actores participantes*

Perfiles de los participantes en las comunidades energéticas

Actividades que desarrollan

Actividades que la Comunidades energéticas desarrollan o tiene voluntad de desarrollar

REPTES ACTUALS

 Unèrgica

Grans reptes de les Comunitats Energètiques

Àmbits a desenvolupar i treballar

1. Regulació encara incompleta.
2. Accés a xarxa i tramitació.
3. Límits de l'energia compartida.
4. Governança real, no només formal.
5. Escalabilitat.
6. Dades, agregació i digitalització.
7. Inclusió social i territorial.

Reptes des de l'àmbit local

1. Reserves ("desconfiança") per manca de control

Una de les principals cauteles de les administracions locals és que poden liderar la iniciativa, acompanyar-ne la constitució, cedir espais i fins i tot mobilitzar recursos, però no controlen plenament els elements que en determinen la posada en funcionament real.

El funcionament democràtic de les pròpies comunitats energètiques, encara que hi hagi matèries reforçades per votació, implica que les decisions s'adoptaran sense vetos, sinó com a resultat d'acords o majories.

Reptes des de l'àmbit local

2. Inseguretat sobre l'encaix de la intervenció municipal

Per a molts ajuntaments, la qüestió no és si la comunitat energètica és desitjable, sinó si la seva implicació es pot articular sense generar objeccions de legalitat, problemes d'intervenció o conflictes amb la contractació pública i el règim patrimonial.

Aquí el RDL 7/2026 sí que introdueix una millora important, perquè modifica la Llei 7/1985, de bases de règim local, per reconèixer expressament com a competència municipal la promoció i la participació en comunitats energètiques. Això redueix l'antiga "zona grisa" competencial.

Reptes des de l'àmbit local

3. Limitacions organitzatives internes de la mateixa administració

Un altre punt és el dubte sobre si el mateix ajuntament disposa d'una estructura suficient per acompanyar adequadament aquests processos. Les comunitats energètiques exigeixen coordinació entre urbanisme, patrimoni, secretaria, intervenció, energia, contractació i, en ocasions, serveis socials.

Molts ajuntaments, per tant, consideren insuficient la capacitat interna de la mateixa institució per gestionar o participar en comunitats energètiques, ja sigui per manca de personal, de recursos econòmics o de capacitat tècnica.

Reptes des de l'àmbit local

4. Dubte sobre l'autenticitat comunitària d'alguns projectes

Una reserva creixent de les administracions locals és la sospita que no totes les iniciatives que es presenten com a comunitats energètiques responen realment a una lògica comunitària.

Quan un ajuntament percep que la governança real descansa en un operador extern, com ara una gran empresa, i que la comunitat funciona més com un vehicle instrumental que no pas com una estructura democràtica de proximitat, apareix una forta cautela institucional. Això exigeix examinar els estatuts, la governança i el repartiment real del poder.

Reptes des de l'àmbit local

5. Percepció de fragilitat financera del model

També pesa la idea que moltes comunitats energètiques continuen depenent en excés de subvencions. Aquesta dependència genera cautela perquè l'ajuntament pot témer que el projecte sigui viable mentre dura l'ajut, però no després.

El RDL 7/2026 pot contribuir a millorar-ne la viabilitat en alguns fronts, en preveure ajuts a Oficines de Transformació Comunitària amb 10 milions d'euros i, a més, en incorporar incentius fiscals estatals per a instal·lacions d'autoconsum.

REFORMES I PERSPECTIVA DE FUTUR

 Unèrgica

Citizens Energy Package's 2026

Objectius a escala europea (2030)

El recent **Citizens Energy Package's** presentat per la Comissió Europea apunta a les CE com una peça clau de la transició energètica, amb objectius ambiciosos com **multiplicar per deu la capacitat instal·lada d'energia comunitària fins al 2030**, ampliar-ne la presència territorial i reforçar-ne el paper en la lluita contra la pobresa energètica i en el desenvolupament d'energies renovables locals.

Aquests objectius estratègics han d'anar acompanyats de mecanismes efectius d'implementació, prou finançament i supervisió.

El context geopolític

Incertesa i riscos, però també oportunitats

Forbes

ECONOMÍA

Von der Leyen anuncia una estrategia para impulsar mini reactores nucleares y 200 millones para inversión

f X in

Les comunitats energètiques es mostren, més que mai, com una eina d'independència i estabilitat energètica, econòmica i social.

Unèrgica

El petróleo vuelve a dictar la geopolítica: la guerra con Irán reaviva la batalla energética mundial

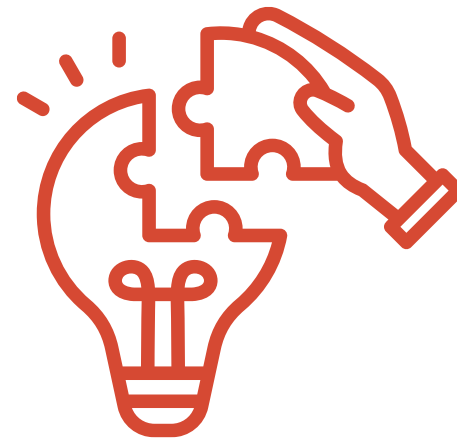
MUNDIARIO

Què està en joc els propers anys?

Integració, funcionament i escalabilitat

Les comunitats energètiques han deixat enrere la fase de simple concepte inspirador. Avui ja existeix un nucli normatiu definit, instruments públics de suport i experiències pràctiques.

El desafiament actual consisteix en si les comunitats energètiques es converteixen en una eina estable del sistema energètic, o si es queden com un nínxol subvencionat i pilot.

Moltes gràcies per la vostra atenció

Joan Pons Solé

jpons@unergica.org

www.unergica.org

